

EĞİTİM FAKÜLTELERİNİN YENİDEN YAPILANDIRILMALARINA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. A. Kadir ASLAN*

ÖZET

Çağdaş değerlere ulaşmada ve bilimsel bir anlayışla toplumları yönlendirmede tek çözüm formal eğitim uygulamasını sistemleştirmektir. Böyle bir eğitimin temel unsurlarından biri de öğretmendir. Bu nedenle öğretmen yetiştirme çabası hemen her toplumda büyük önem taşımıştır. Dolayısıyla, toplumlar eğitim sistemlerini düzenlerken, öğretmen yetiştirme politikalarını devamlı gözden geçirir ve toplumsal gereksinimlere cevap verecek yeni düzenlemelere giderler. Nitekim Cumhuriyet Döneminin hemen her safhasında öğretmen yetiştirme politikaları hükümetlerin gündemini ciddi bir biçimde meşgul etmiştir. Son zamanlarda uygulamaya konan Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması Çalışması da üzerinde çok tartışılan bir konudur. Bu yeniden yapılandırma çalışmalarının olumlu yönleri olduğu gibi, olumsuz yönleri de vardır. Bu makalede bu noktalara değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Fakültesi, Öğretmen Yetiştirme, Öğretmen, Öğretmenlik Uygulamaları, Alan Öğretmenliği,

ABSTRACT

The only way in gaining the contemporary values and in motivating the societies with a scientific concept is to construct a systematical approach in formal education. Teacher is a fundamental element in such education. As a result , teacher's training has always been important nearly in every society. However, while societies arrange their educational systems, they always check the teacher's training policies and reorder them. Since the early years of the Turkish Republic, teacher's training has been seriously discussed in the parliament. Nowadays, the reconstruction of the Faculties of

- Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü.

Education has been discussed. It has some advantages as well as some disadvantages. In this paper, these points are dealt with in details.

Key Words:Faculty of Education, teacher's training, teacher, teaching practice branch teaching

GİRİŞ

Hemen her toplumda, yeni kuşakların toplumsal gereksinimler ve hedefler doğrultusunda toplumsallaştınlmasından ve dolayısıyla toplumla bütünleştirilmesinden eğitim sisteminin en temel ögesi olan öğretmen sorumludur. Bilindiği gibi her insanın günlük yaşamında ve hemen her ortamda edindiği birçok informal bilgiler ve deneyimler söz konusudur, informal ortamlarda gerçekleşen bu davranışlar her zaman olumlu nitelikte olmayabilir. İşte okulun ve dolayısı ile öğretmenin görevlerinden biri de bireye formal nitelikte, yani olumlu davranışlar kazandırarak toplumun amaçlarının tezelden gerçekleşmesine ve toplumsal bütünlüğün sağlanmasına katkıda bulunmaktır.

Genel olarak eğitim, çocuklara, ergenlere ve yetişkinlere kazandırılacak zihinsel ve bedensel yeteneklerin tümünü kapsayan her tür yetiştirir. Öyleyse eğitim, bireye belli bir nitelik, hatta meslek kazandırmayı temel amaç seçmek durumundadır. (Adem, 1981; 10)

Nüfusun nitelikli insan gücünden oluşması ile üretim arasında çok sıkı bir ilişkinin varlığı genel kabul gören bir durumdur. İyi eğitilmiş insanların üretim alanlarındaki verimleri yüksek, buna karşın eğitim düzeyleri düşük ve niteliksiz kişilerin üretimdeki verimleri düşüktür. Nüfusun niteliklerini yükseltme de ancak nitelikli eğitimle sağlanabilir. Nitekim bir Fransız bilim adamı(J.Faurastie)"geri kalmış bir ülke, eğitimde de geri kalmış bir ülkedir" demiştir. Başka bir anlatımla eğitim, kalkınmayı

hızlandıran bir etkidir. Bir ülkenin kalkınması eğitim düzeyi ile doğru orantılıdır.(Adem, 1981; 11)

Bu amaçla; Gelişen ve değişen dünyada, tüm ülkeler eğitim sistemlerini ve bu bağlamda, Öğretmen Yetiştirme Politikalarını sorgulamayı, güncel hale getirmişlerdir; Çünkü Öğretmen Yetiştirme, genel anlamda insan yetiştirme düzeninin temel ögesi ve belirleyicisidir. Hemen her toplumda olduğu gibi, ülkemizde de, Öğretmen Yetiştirme Politikaları; Sosyo ekonomik, Sosyo kültürel ve siyasal gelişmelere göre düzenlenmektedir. Bu bağlamda, öğretmen yetiştirmede esas alınacak temel yaklaşımlar dünyadaki gelişmeler kadar, Türk toplumunun gereksinimleri ve potansiyeline dayandırılmalıdır. (Eşme, 1998)

150 yıllık bir geçmişi bulunan ve Cumhuriyetle birlikte Milli Eğitim Bakanlığı'nın bünyesinde etkinliklerini sürdüren öğretmen yetiştiren kurumlar, 1982 yılından itibaren Üniversitelere devredilmiştir. (Akyüz, 2001) Her değişiklikte olduğu gibi, öğretmen yetiştirme işinin Üniversitelere devredildiği bu geçiş sürecinde de yetiştirilen öğretmenlerin niteliği tartışma konusu olmuştur. Bu tartışmalarda başlıca eleştiri konuları ise şu ana başlıklar altında toplanmıştır. (Özyar,1999;2)

Öğretmen Yetiştirme konusunda, üniversitelerimizin yeterince hazır olmaması; gerek altyapı ve gerekse öğretim elemanı, noksanlarının bulunması,

Milli Eğitim Bakanlığı ile Üniversiteler arasında yeterli diyalog ve işbirliğinin kurulamaması,

Öğretmen istihdamında, arz-talep dengesinin sağlanamaması,

Eğitim Fakltelerimizin bazı alanlarında; Bilimsel araştırma yapma gerekçesi ile ğretmen yetiştirme işinin ikinci plânda kalması,

Öğretmen adaylarına, fakültelerde verilen kuramsal derslerin öğretmenlik uygulamaları ile desteklenmemesi v.b.

Bu eleştirilerden sonra, öğretmenin kim olduğu sorusuna yanıt bulmaya çalışalım:

Öğretmen, öğrencisine bilgi aktarıırken, ona öğrenmeyi öğreten, sorgulayıcı, eleştirel düşünen, dünya olaylarına değişik ve çok yönlü bakmayı becerabilen; empatik dinleme yöntemlerini kullanabilen ve bu bağlamda hem öğrenciye hem de toplumun diğer bireyelerine örnek olabilen bir kişidir. Bu özelliğinin dışında öğretmenin önemini vurgularken, aşırıya kaçmadan, onu aşırı ölçüde idealize etmeden bir yaklaşım sergilemek daha akılcı ve bilimsel bir tavır olacaktır.

Böyle bir hatırlatma yapmamızın nedeni, Türk Eğitim Tarihinin belirli dönemlerinde olduğu gibi, ğretmenliği bir Tanrı Mesleği gibi algılamamızın getireceği sakıncalara dikkat çekmektir. Nitekim böyle bir yaklaşımı Milli Eğitim Bakanlığı ğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan "ğretmen Yeterlilikleri"komisyon raporunda (1999) görmekteyiz. Rapor, ğretmeni adetâ bir "Supermen" olarak değerlendirmekte ve bu eğitim sürecindeki diğer tüm kişi veya kurumların görevleri de öğretmene yüklenmektedir. Her ne kadar ğretmen eğitimin temel ğgelerinden biri ise de, günümüz çağdaş eğitim anlayışı eğitim konusunu bir ekip içi, bir organizasyon sorunu olarak değerlendirmektedir. (Çavdar ve ark., 1975; Tan, 1979). Dolayısıyla ğretmeni eğitim sürecinin en önemli öğesi olmakla birlikte, bütünün bir

parçası olarak düşünmek, görev ve sorumluluklarını diğer öğelerle birlikte değerlendirmek daha uygun olacaktır. Oysa, Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılmasında bu ilkeye dikkat edilmediğini görüyoruz. Ancak, bu yapılanmada olumlu yönler de yok değildir. Zaten bu makalenin amacı da bu yeni oluşuma eleştirel bir yaklaşımla bakmaktır. Geçmişteki uygulamaların analizinin ışığında yeni yapılandırma konusunu aşağıdaki konu başlıkları altında irdelemek mümkündür.

ÖĞRETMENLİK UYGULAMALARI

Bilindiği gibi, Öğretmenlik Uygulamaları Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılma çalışmalarına geçilmeden önceki dönemlerde sadece üç haftalık bir süreyi kapsıyordu. Kaldı ki, tüm ülke genelinde standart denilebilecek, uygulama esaslarının dayandığı temel bazı ilkelerin yer aldığı bir "Uygulama Yönergesi" bulunmuyordu.

Yeni düzenlemeyle hem bir "Okul Uygulaması Yönergesi" (Uygulama Yönergesi, 1998) hazırlanmış, hem de uygulama süresi bir yarıyla (14 hafta) yayılarak bir süreklilik ve dolayısıyla yoğunluk sağlanmıştır. Ayrıca 8. Dönemde yapılması planlanan Öğretmenlik Uygulaması bir ön bilgi ve birikim kazandırmak üzere, 2. Yarıyılıda Okul Deneyimi I ve 7. Yarıyılıda ise Okul Deneyimi II. ders ve uygulamaları ile desteklenmektedir. Fen ve Edebiyat Fakülteleri v.b. mezunları için düzenlenecek olan Tezsiz Yüksek Lisans Programlarında ise bu dersler, 1,2 ve 3, yarıyıllarda verilecektir. (YÖK, 1999,a) Görüldüğü gibi, Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılmaları çerçevesinde özellikle kuramsal bilgilerle desteklenmek suretiyle ve zamana yaymak şeklindeki bir yaklaşımla okul uygulamalarına bir hayli önem verilmiştir.

YAN ALAN UYGULAMASINA GEÇİLMESİ

Her ne kadar günümüzde uzmanlaşma büyük bir önem taşıyorsa da, bazı disiplinleri birbirinden kesin çizgilerle ayırmanın güçlüğü de bilinmektedir. Bir anlamda interdisipliner bir anlayış ve gereklilik de kaçınılmazdır. Bu nedenle Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılmasında programların yan alanlarla desteklenmesi uygulamaları yerinde bir karardır. Örneğin, İlköğretim ikinci basamağına öğretmen yetiştirecek Türkçe öğretmenliği programlarında Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarına ise Türkçe Öğretmenliği yapabileme olanağı getiren bir düzenleme önemli bir eksikliği giderecektir. Bu yan alan uygulaması, hem 8 yıllık temel eğitime geçişle ortaya çıkan öğretmen açığını kapatacak hem de birbirlerine yakın olan disiplinler arasında bir ortak çalışmayı sağlayacaktır. Örneğin Fen Bilgisi Öğretmenliği için Matematik ve Matematik Öğretmenliği için Fen Bilgisinin yan alan olarak seçilmesi de iki alanın birbirleri ile alan yakınlıkları ve hatta iç içelikleri göz önünde bulundurularak Öğretmenlerin dar bir disiplinin içinde sıkışmalarını önleyebileceği gibi, gereksinim olduğunda, derslerin boş geçmelerini önleyici bir uygulama olacaktır. (YÖK, 1998,a)

EĞİTİM FAKÜLTELERİNDEKİ BÖLÜMLERİN YENİDEN DÜZENLENMESİ

Yeni yapılanmada, Eğitim Fakültelerinin bölümleri ve programları, öğretmen yetiştirdikleri her okul düzeyine uygun hale getirilmiş ya da her okul düzeyine uygun bölüm ve programlar açılmıştır (Dönmezer;2000,3). Burada bu uygulamayı gerektiren yeni durum, ilköğretimin 8 yıla çıkarılması karardır. Örneğin, İlköğretim Bölümlerinde uygulanan programlar Sekiz Yıllık Kesintisiz Temel Eğitimde görev alacak öğretmenlerin

yetiştirilmelerine göre düzenlenmiştir. Böylece Eğitim Fakülteleri bünyesindeki İlköğretim Bölümü, hem sınıf öğretmenliği programı hem de branş öğretmeni yetiştirecek program olarak düzenlenmiştir. Ayrıca, Okul Öncesi Eğitimin de İlköğretim Bölümü içinde ayrı program olarak düzenlenmesi, olumlu bir yaklaşım olduğu gibi, İlköğretim süresinin Okul Öncesinden başlatılması anlamına gelmektedir ki, bu da olumlu bir yaklaşımdır. Hatta okul öncesini, olanaklar elverdiğinde bu zorunlu süre içinde değerlendirmek de çocuklarımızın bakıcıların elinden kurtarılması bakımından oldukça çağdaş bir uygulama olacaktır.

FİZİKSEL KAPASİTE VE PERSONEL DURUMU

Türkiye'deki genel nüfus artışına paralel olarak öğrenci sayısının artması bilinen bir gerçektir. Bu nedenle okul sayısında artış olması kaçınılmazdır. Dolayısıyla özellikle son yıllarda Eğitim Fakültelerinin sayısı neredeyse iki katına çıkmıştır. Örneğin 1994 yılında 34 olan Eğitim Fakültesi sayısı 1999 yılında 51'e yükselmiştir (YÖK; 1999,b). Bu sayısal artış ülkemizin bir gerçeğidir ve okullaşmanın da buna paralel olarak artması doğaldır. Ne var ki, burada karşımıza çıkan en önemli sorun fiziksel kapasite(Bina, araç, gereç v.b.) ve buna bağlı olarak öğretim elemanı ile diğer idari personel yetiştirme ve istihdamı sorunudur. (OECD, 2001) Bu sorunların kısa vadede çözümlenebilmesi için çok ciddi önlemlerin alınması kaçınılmazdır. Zira, karşı karşıya bulunduğumuz kitle Türkiye'nin geleceğini biçimlendirecek olan öğretmen adaylarıdır. (Akyol, 1990;4) Onların bir bütün olarak ve çok yönlü yetiştirmelerini sağlamak için, sağlıklı bir çalışma ortamı, yeterince araç gereç ve boş zamanlarını değerlendirebilecekleri, sanat, spor ve kültür etkinliklerini gerçekleştirebilecekleri bir mekan gereklidir.

Personel durumuna gelince, Eğitim Fakültelerinin yeter sayıda ve nitelikte öğretim elemanının olduğunu söylemek olanaksızdır. Bu durumda, mevcut öğretim elemanlarını yedi sekiz çeşit derse girmeye zorladığı gibi, haftalık ders yüklerinin 30-40 saata çıkmasına yol açmaktadır. (Akyüz;1999) Eğitim Fakültelerine yeniden yapılanma çerçevesinde bir takım teknolojik yatırımlar sağlanmakla birlikte, bunun yeterli olduğunu söylemek zordur. Bu desteğin sürekli kılınması gereğinin yanında, çok hızlı bir hizmet içi eğitimin gerçekleştirilmesi de kaçınılmazdır. (Altan;1998) Kısaca, bu yeniden yapılandırma girişiminin başarıya ulaşabilmesi için, başta öğretim elemanı olmak üzere, gerekli diğer kapasitelerin işlevsel bir hale getirilmesi önemlidir (Aydın; 1998).

LİSANS VE TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMLARI

Belki bir geçiş süresi yaşandığından, bazı alanlardaki (Yabancı Dil, Güzel Sanatlar, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri v.b.) Orta öğretim alan öğretmenliklerinin lisans, diğer alan öğretmenliklerin (matematik, Fizik v.b.) yüksek lisans düzeyinde yapılması önemli bir düzey farklılığına neden olabilir. Bu durum öğretmen niteliği bakımından standartlaşmayı engelleyici bir sonuç doğurabilir ve öğretmenlerin arasında bir ayırım yapılmasına neden olabilir.

Yine başka bir sorun Fen ve Edebiyat Fakülteleri öğrencileri ile Eğitim Fakülteleri öğrencileri arasında söz konusu olabilir. Örneğin Fen-Edebiyat Fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler için lisans öğreniminin 4 yıl, aynı dersleri alan Eğitim Fakülteleri öğrencilerinin 3.5 yıl olması eğitimde eşitlik ilkesine aykırı bir durumdur. Ayrıca Eğitim Fakültesi öğrencilerinin 3.5+1.5 yıl süre ile öğretmen olma hakkını elde ederken herhangi bir eleme sınavına girmemeleri; buna karşın Fen-Edebiyat

Fakültesi öğrencilerinin 4. Yılda sonra LES sınavına girme zorunluluklarını açıklamak pek kolay değildir.

Tezsiz Yüksek Lisans Uygulamasının getireceği bir diğer sorun, akademik çalışmalarda görülebilir. Gerek Fen-Edebiyat Fakültesi gerek Eğitim Fakültesi mezunlarının tezsiz yüksek lisans eğitimleri, doktora çalışmalarında istedikleri takdirde, tezli yüksek lisans eğitimi yapan öğrencilerle eş değerde kabul görecektir midir?

Gerek 3,5+1,5 gerekse 4+1,5 yıl süreli öğretmen yetiştirme programları eğitimin niteliğini artırma amacına yönelik bir uygulama olabilir. Ancak Türkiye koşullarında ailelerin ortalama gelir düzeyleri dikkate alındığında, bu sürenin (ki mühendislik eğitimi 4 yıldır) çok pahalı ve hem ekonomik getirisi bakımından hem de toplumsal statüsü bakımından ön sıralar da olmayan bir mesleğin kazanımında pek tercih edilmeyeceği riski vardır. Ya da öğretmenliğin başarılı öğrencilerin değil de düşük başarılı öğrencilerin tercih edeceği bir meslek olma olasılığı söz konusu olabilir.

Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılmaları sürecinde ortaöğretim alan öğretmenliği lisans ve yüksek lisans programlarının hazırlanmasında A.B.D. ve İngiliz Eğitim Sistemlerinden esinlendiği görülmektedir. (Baki; 1998) Belki de Türk Eğitim Sisteminin Tanzimattan beri en büyük sorunu ve zaafı da buradan kaynaklanmaktadır. Gelişmiş ülkelerin sistemlerinden yararlanmak elbette önemlidir. Ancak yararlanılan ülke ile kendi ülkemizin toplumsal yapılarının ve Eğitim Sistemlerinin farklılıklarını gözönünde bulundurmamak gerekmektedir. Örneğin A.B.D. de alan derslerinin Fen-Edebiyat Fakültelerinden alınması doğaldır. Çünkü söz konusu fakültelerde dersler genel kültür amaçlı derslerdir ve programlar çok esnekler. Oysa Türkiye'de Fen-Edebiyat Fakültelerinde programlar

uzmanlaşmaya göre düzenlenmiştir. Bu nedenle Eğitim Fakültelerinden yetiştirilmesi düşünülen öğretmen adaylarının Fen-Edebiyat Fakültelerindeki programı izlemeleri hem gereksiz hem de amaca hizmet etmeyecektir.

Bu nedenle ya Eğitim Fakültelerinin Öğretim Elemanı gereksinimi hızlı bir şekilde karşılanmalı ya da Fen ve Edebiyat Fakültelerinde alınacak olan dersler için bu fakültelerde Öğretmen yetiştirmeye yönelik ayrı bir program izlenmelidir. Başka bir anlatımla, Fen ve Edebiyat Fakülteleri de yeniden yapılandırılmalıdır.

ALAN BİLGİSİ DERSLERİ İLE ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ DERSLERİNİN FARKLI KİŞİLER TARAFINDAN VERİLMESİ VE BAZI DERSLERİN PROGRAMDAN KALDIRILMASI SORUNU

Bilindiği gibi öğretmen yetiştirmede üç temel programın uygulanması söz konusudur.

Bu programlar sırasıyla Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür derslerinden oluşmaktadır. Burada özellikle Meslek Bilgisi derslerinin bir değerlendirmesini yapmak gereğini görüyorum. Meslek derslerinin amacı, öğretmen adayına alan bilgisini destekleyici, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazandırmaktır. Bu derslerden birisi de bilindiği gibi,"Özel Öğretim Yöntemleri"dir. Bu dersin verilmesinin amacı, herhangi bir alan öğretmenliğinin kendine özgü kural ve ilkeler çerçevesinde gerçekleştirilebilmesini sağlamaktır. Bu gereklilik her alan bilgisinin birbirlerinden ayrı ve farklı yöntemlerle öğretilbileceği özelliğinden kaynaklanmaktadır.

Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması çerçevesinde "Özel Öğretim Yöntemleri" konusuna ayrı bir önem verildiği görülmektedir. Bu amaçla yurt dışına çok sayıda öğretim elemanı gönderildiği bilinmektedir.

(Ergün;1998) Bu gelişmeler oldukça önemlidir ve Öğretmenlik Mesleğine önem verildiğini göstermektedir. Ancak öngörülen sistemde bir tür ikilik ya da karışıklık doğacağı endişesini taşıyoruz. Şöyle ki; "Alan Bilgisi" derslerini Fen ve Edebiyat Fakültelerinden, "Özel Öğretim Yöntemleri" dersinin ise Eğitim Fakültelerinden alınması öngörülmüştür. Buradaki sorun, Fen ya da Edebiyat Fakültesindeki Öğretim Üyesi alanın özel olarak nasıl öğretilmesi gerektiğini bilmeden alana ilişkin bilgiler verirken, öte yandan Özel Öğretim Yöntemleri bilgilerini verecek Öğretim elemanı da yeteri kadar alan bilgisine sahip olmadan bunu yapacaktır. Kısaca, aynı alanda çalışan ya da uzmanlaşan iki öğretim elemanından biri çalışmalarını "alan bilgisi" üzerine yoğunlaştıracak, fakat alanın nasıl öğretileceği onu pek ilgilendirmeyecek; diğeri ise çalışmalarını alanın nasıl öğretileceği konusuna yöneltecek, fakat yeterli bir alan bilgisine sahip olmayacaktır.(Dönmezer;2000)

Kaldı ki, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin alan derslerinin alan derslerini Fen ve Edebiyat Fakültelerinde alacakları yönündeki karar, amaca uygun bir öğretimin yapılmasını sağlayamayacaktır. Çünkü, söz konusu dersler Fen ve Edebiyat Fakültelerinde daha akademik bir nitelik taşımaktadır. Oysa, öğretmen olacak kişilere verilmesi gereken bilgilerin daha çok uygulamaya dönük olması gerekir. Ayrıca zaten Fen ve Edebiyat Fakültelerine alınan öğrenci miktarı bu fakültelerin kapasitelerinin çok üstünde olduğundan, söz konusu fakültelerin Öğretim üyelerinin Eğitim Fakültesinden gelecek öğrencilere yeteri kadar zaman ayırıp ilgilenebilecekleri de kuşkuludur.(Eşme;1998)

Özetle, alan bilgisi dersleri ile özel öğretim yöntemleri derslerinin farklı kişiler tarafından verilmesi; Fen ve Edebiyat Fakültelerinde okutulan alan derslerinin ortaöğretim programlarına uygun olmaması, alan dersleri

nedeniyle Fen-Edebiyat Fakültelerinin ders yüklerinin artması, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ikinci plana itilebileceği endişesi, tüm Eğitim Fakültelerinde farklı uygulama ya da modellerin benimsenmesi, çözümü gereken sorunlar olarak görülmektedir. (Dönmezer;2000)

Ayrıca Eğitim Sosyolojisi gibi öğrencinin toplumsal konumu, aile yapısı ve geçirmiş olduğu sosyalizasyon süreci hakkında olduğu gibi Okul ve topluluk konusunda daha tam bir görüşe sahip olması bakımından öğretmene bilgi sağlayacak bir dersin kaldırılması önemli bir eksikliğin doğmasına neden olacaktır.

SONUÇ

Her toplumda, toplumsal beklentiler ve amaçlar, eğitim sisteminin ana hedeflerini oluşturur. Bu nedenle, toplumsal düzey ile, öğretmenin düzeyi ve niteliği bir paralellik göstermek durumundadır. Zira öğretmene verilecek değer, toplumun bu günü ve geleceği bakımından büyük önem taşır. Nitekim Büyük önder Atatürk, öğretmene verdiği değeri şu veciz sözlerle ifade etmiştir: "Öğretmenler, yeni nesli Cumhuriyetin fedakar öğretmen ve eğitimcileri; sizler yetiştireceksiniz. Yeni nesil sizin eseriniz olacaktır. Eserin değeri, sizin maharetiniz ve fedakarlığınız derecesiyle orantılı olacaktır. Cumhuriyet fikren, ilmen, fennen kuvvetli ve yüksek seviyeli karakter ister. Yeni nesli bu vasıf ve kabiliyetle yetiştirmek sizin elinizdedir. Sizin başarınız Cumhuriyetin başarısı olacaktır. Hiçbir zaman hatırıncıdan çıkmasın ki, Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister". Bilindiği gibi, bilim ve teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler; toplumların eğitilmiş insan gücüne olan ihtiyacını ön plana çıkarmış, nitelikli insan gücü bütün dünya ülkelerinin eğitim politikalarının en önemli ve vazgeçilmez konusu haline gelmiştir. Bu bağlamda, özellikle sağlam

temeller üzerine oturtulmuş, toplum gereksinimlerini öngören, bilimsel ölçütlere uygun ve iyi planlanmış bir eğitim sistemi çerçevesinde öğretmen yetiştirme politikalarının önemi açıkça görülmektedir. Ancak bugün öğretmen yetiştirme politikaları, çerçevesinde, Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılmaları gündeme geliyorsa, bu bir yandan çağın koşullarına uyum sağlamada, bir gereksinimden kaynaklandığı gibi; bu güne kadar uygulanan öğretmen yetiştirme politikalarının da pek sağlam temeller ve bilimsel ölçütlere uygun saptanmadığının bir göstergesidir. Örneğin geçmişte yaşanan "gece eğitimi" "hızlandırılmış eğitim" ve "mektupla eğitim" gibi kısa vadeli geçici çözümlerle ve çok çeşitli kaynaklardan niteliksiz öğretmenler yetiştirilmiştir. Böylece öğretmenler çoğu kez toplumun gerisinde kalmışlar ve nitelikli kuşaklar yetiştirme yönünden başarısız olmuşlardır.

Nihayet 1982 yılında bu karmaşıklığa ve çok başlılığa son vermek amacıyla, öğretmen yetiştirme görevi 2547 sayılı yasa ile Üniversitelere devredilmiştir. Bu yeni düzenlemenin amacı, çok başlılık ve karmaşıklığı önlemek, bütün öğretmenlerin tek kaynaktan yetiştirilmesini sağlamak; dolayısıyla hükümet politikalarından ayrı, akademik bir anlayışla öğretmen yetiştirmektir. Bu uygulamanın olumlu sonuçları yukarıda değindiğimiz eksiklikler giderilince ortaya çıkacaktır. Unutulmamalıdır ki, eğitim konusu, toplumların geleceğini belirlemede en önemli parametredir. Eğitim sisteminin çatısı bilimsel veriler ve toplumsal gereksinimler üzerine oluşturulmalıdır.

KAYNAKLAR

- Adem, Mahmut. (1981), "Eğitimin Kalkınmadaki Yeri ve Önemi", **Ankara Üniv. Eğitim Fakültesi Dergisi**.
- Açıkalin, Aytaç. (1998), "Yeniden Yapılanma 75. Yıl" , **Eğitim Yönetimi**. 15, 257-259
- Akyol, Avni. (1985), **Milli Eğitim Sistemini Yeniden Düzenleme**. Ankara
- Akyüz, Yahya. (1999), **Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Paneli**. Ankara
- Akyüz, Yahya. (2001) **Türk Eğitim Tarihi**, İstanbul
- Altan, Mustafa Zülküf. (1998), "Eğitim Fakülteleri, Teknoloji ve Değişim" , **Eğitim Yönetimi**, 15, 295-303
- Aydın, Ayhan.(1998), "Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması ve Öğretmen Yetiştirme Sorunu" , **Eğitim Yönetimi**. 15, 275-286
- Baki, Adnan ve ark., **Türkiye'de Eğitim Fakültesinin Yeniden Yapılandırılması (Durum Analizi ve Öneriler)**. Rapor.
- Dönmezer, İbrahim. (2000), **Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılmasına İlişkin Eleştirel Yaklaşım**. Eğitim Kongresi. Çanakkale
- Ergün, Mustafa.(1998), "Eğitim Fakültelerinde Yeniden Yapılanma" , **Eğitim Yönetimi**, 15, 359-362
- Eşme, İsa. (1998), "Bilgi Toplumunda Öğretmen Yetiştirme", **Milli Eğitim**, 138, 3-6

M.E.B. (1999), **Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü**, Ankara, 12-18

OECD, (2001), Education At A Glance, Paris

Özyar, Aydın. (1999), **Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi**. Panel. Ankara

Tan, Mine.(1979), "Cinsel Farklılaşma ve Başarı" , **Ankara Univ. Eğitim Fak. Dergisi**.

Temel, Mehmet.(1999) , **Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirme Ve Eğitimi**. Panel. Ankara.

Toprak, Mustafa. (1998) , **Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılanma Olgusuna Eleştirel Bir Bakış**. VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi (Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi). Konya

YÖK. (1998-a),**Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programı**. Ankara.

YÖK. (1998-b),**Eğitim Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme Programlarının Yeniden Düzenlenmesi**. Ankara.

YÖK. (1999-a), **Aday Öğretmen Kılavuzu (Öğretmen Eğitimi Dergisi)**. Ankara.

YÖK. (1999-b), **Türkiye'de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon (Öğretmen Eğitimi Dizisi)**. Ankara.